

ESCOLA

ARXIV DE LES ESCOLES
DOMÈNECH DE BARCELONA

21

NÚMERO: DEDICAT:
A LA MEMÒRIA DE:
N'ADELA DOMÈNECH

ANY II - N° 4: GENEER DE MCMXXI

1921

N'ADELA DOMENECH

La sempre respectada D^{na} Adela Domènech, a la memòria de la qual dediquem aquest número nasqué el febrer de l'any 1836. El seu pare era alcalde de Barcelona i per això de petita li deren la senyora Alcaldesa. Amb la seva família anà a viure a Madrid i van tornar a aquesta ciutat quan ella tenia 12 anys, i encara que havia estat tan de temps a Madrid sabia molt bé el català per que el seu pare havia tingut un gran interès en que no oblidés la seva llengua. A aquesta ciutat només hi van venir per a passar-hi un quan de temps perquè la seva residència habitual era a Madrid. Més endavant nomenaren al seu pare ministre d'Hisenda del ministeri Sartori, que fou anomenat Sartori-Domènech per que tanta importància tenia el Sr. Domènech com el president. En aquell temps hi havia una gran exaltació d'ànims, esclatà la revolució, i arribaren a assaltar les cases i el Sr. Domènech va haver de fugir dirigint-se a París. La seva casa va ésser assaltada i dels seus mobles en van fer 5 fogates, li confiscaren els bens i hagué de passar grans apuros fins que tornaren a Madrid on els foren retornats els bens. Aleshores tenia N' Adela Domènach 18 anys.

N' Adela Domènech

Als 21 anys es casà amb en Josep Maria Llinàs professor de la Normal de Saragoza i per oposicions va passar a la Normal de Madrid.

Molt amics de l'ensenyança pensaren fundar unes escoles a la seva pàtria, Barcelona. El seu marit va morir sense poder realitzar el seu desig de veure-les fetes tenint redactats els estatuts. N' Adela volgué acabar l'obra.

En Josep Mª Llinàs morí l'any 96 a Barcelona, i a la seva mort D^{na} Adela continuà treballant per la fundació d'aquelles Escoles, les quals es poderen inaugurar l'any 98 essent regides pels mestres nacionals en Joan Ruiz Romero i N' Angela Moncunill, fins a la mort de N' Adela que es feu la reforma actual.

N' Adela passava els hiverns a Madrid i els estius a Barcelona acompanyada de la Srta. Coma i la seva avia car no tenia fills.

Era de caràcter molt bondados i caritatiu, d'un tracte molt senzill i afable; era molt aïmant de la infanteria i de la joventut. per això la seva mort ocorreguda a Madrid l'any 1916 fou molt sentida. El seu cos fou traslladat a Barcelona per rebre sepultura al costat del seu espòs i dels seus pares, tal com fou la seva voluntat. Molts dels actuals alumnes anaren a la estació a rebre-la per acompanyar-la al cementiri.

Descansi en pau la seva ànima.

LA REDACCIÓ

4 HISTORIA DE L'ESCOLA

L'any 1887 hi havia a Barcelona per alcalde el Sr. Riús i Zaulet amb el qui havia parlat el Sr. Josep Me Llinàs, espòs de N^a Adela Domínech per a fer unes Escoles en el lloc on avui hi ha el Palau de Belles Arts, cedint el terreny l'Ajuntament, i comprometen-se el Sr. Llinàs a pagar les despeses de construcció de l'edifici. Pro, al preparar l'Exposició Universal de l'any següent, 1888, els arquitectes digueren que necessitaven aquell terreny per a construir-hi el Palau de Belles Arts, avui encara existent. Llavors, l'Ajuntament proposà al Sr. Llinàs que ja li donarien un altre tros de terreny per a fes les Escoles cap un altre indret, pro ell no hi venia gaire bé, perquè enamorat d'aquell lloc, tots els altres li semblaven massa apartats i descentrats perquè hi podessin anar els nois de Barcelona. Pro, a la fi hi accedí, perquè no fos dit que per culpa seva, no havien pogut fer l'exposició tal com la projectaven. I quedà en laire la construcció de les nostres Escoles.

Pro, no pexió el Sr. Llinàs i la seva esposa s'oblidaren del seu propòsit, i mes endavant, aquell comprà als Sr. de Llames la casa on ara hi ha les Escoles i la que abans i havia viscut el pare de N^a Adela, pensant fer-hi les Escoles que ell amb tant d'amor projectava; però l'Ajuntament de Gràcia que allavors formava un municipi tot sol hi posà una se-

rie d'entrabanes que feren dessistir el Sr. Llinàs una altra vegada dels seus propòsits.

Mori el Sr. Llinàs i vingué l'agregació, passant Gràcia a formar part de Barcelona i havent entrat de Governador D^e Ramon Larroca, Inspector General d'ensenyança, i molt amic de N'Adela Domènech, que continuava amb la idea del seu espòs, en una conversatituda entre els dos, es suscità aquest assumpte, i el Sr. Larroca, entusiasmada amb l'ideia posà tota la seva influència perquè l'Ajuntament de Barcelona tirés endavant el projecte i conseguí que es nomenés una Comissió especial que formaren els llavors regidors, els Srs. Bastinos, Martinez, Gras i Sabadell, per a fer els treballs de reforma de l'edifici actual per habilitar-lo per Escoles. I llavors es feu el conveni-escritura, pel qual es regulava el funcionament de l'Escola mentre ella visques i la reforma que havia de tenir al morir ella, passant a ser regida per una junta de Patronat. Sobretot, ella tingué molt d'interès en fer constar que aquesta fundació i la deixava que per a sostenir-la va fer al morir no es podia aplicar a altre cosa que al funcionament d'aquestes Escoles, que havian de continuar sempre. En vida d'ella hi havian unas Escoles nacionals i no era com ara, sino que sols hi havian les classes en actualment hi han els nois grans els parruls i les noies grans.

Aquesta Sra. en fer la fundació sigui en memoria del seu espòs Sr. Llinàs, qui havia sigut vis-director de l'Escola Normal de Madrid i del seu pare

D. Jacint Felix Domènech qui fou ministre d'Hisenda.

Aquestes dades les hem recollides de llavis del bon amic de l'Escola Sr. En Josep Muxé qui per la amistat que amb la familia del Sr. Llénas, tenia, fins el punt de que fou l'executò testamentari de N' Adela, es pot dir que havia passat i coneixia de prop totes aquestes coses relacionades amb la fundació de les Escoles Domènech. Desd'aquí li agraim el que ens hagi permès enterar-nos de la història de les nostres estimades Escoles.

DE DINS L'ESCOLA

A l'Escola som 210 alumnes; estem repartits en 5 classes; de nois i noies grans som 40 a cada classe, de nois i noies mitjanes també n'hi han 40 i hi ha 50 parvuls entre nens i nenes. Hi ha, però una llista d'aspirants que passa de 200 perquè hi han molt poques baixes. D'ençà que l'Escola funciona sols n'hi han hagut 23: Una per ingressar a l'Institut, 10 per anar a treballar, 1 per canvi de domicili i 5 per anar a altres Escoles. (2 a internat). Per sort no hi hagut cap baixa per defunció. Les condicions d'entrada són; omplir una sol·licitud que

adona l'Escola, la fe de Baptisme un certificat de revacunació i un certificat de pobresa.

Nosaltres entrem a l'Escola al matí a $\frac{3}{4}$ de 9 i pleguem a $\frac{3}{4}$ de 12, a la tarda entrem a les 2 i pleguem a les 5, però si algú ve més tard d'aqueixes hores troba la porta tancada hi ha d'anar a casa seva que li facin un paper dient com no ha pogut venir més aviat.

Els parruls venen al matí i se'n van al vespre, perquè es queden a dinar a la Cantina de l'Escola, i sis nenes que es es cuiden d'arreglar les taules i portar el menjar.

De més a més de les classes generals fem música els dimarts i dissabtes amb la Srta Na Montserrat Corrons i Rítmica amb el Sr Llangueras i els seus deixebles alguns matins abans de la classe i moltes tardes després. Cada setmana fem una excursió i cada més fem un concert i fem apareixer aquest arxiu "ESCOLA" que serveix per posar tot el que fem i que quan sarem grans ens servirà per enrecordar-nos de l'Escola.

Nosaltres no ens hem de comprar res de paper, ni llapis, ni llibretes, perquè tot ens ho donen de gratis.

Encara que siguem cinc classes és com si siguiés una de sola perquè tots els mestres son de tothom. Moltes vegades fem clas-

ses i excursions junts, però això no pot ésser sempre, sinó ens enredariem els uns als altres. Per això hi han cinc classes.

Per administrar l'Escola, d'ençà que S^{na} Adela és morta hi ha una junta composta per un regidor de l'Ajuntament de Barcelona per delegació del Sr Alcalde, un sacerdot en representació del Sr Bisbe, l'Inspector de Primera ensenyança de la província, la Sra Directora de la Normal de mestres, un individu de la família de S^{na} Adelaido pares d'alumnes o exalumnes de l'Escola. Presta la seva cooperació a aquesta junta l'assessor tècnic de l'Ajuntament de Barcelona.

Les Escoles són tal com són ara des del més d'Octubre de l'any 1919, abans hi havia menys classes i els mestres eren diferents.

ANTON CAMPS I MANUEL CORTÈS

Per excés d'original no podem publicar el cartell dels: **CONCURSOS DE QVARESMA**: però apareixeran en el número de febrer que surtirà dintre pocs dies.

L'ESCOLA:

L' Escola està situada al' angle que formen el carrer Sn Pere Martir i carrer de Gracia.

Està dividida en dos parts, una per la família de Donya Adela i l'altre per les Escoles.

Entrant per la porta si troba el quarto del Manel després es surt a un gran vestívol, es molt senzill només té una imatge de Sn Nicolau recordant la festa que varem celebrar aquest any, dos pedestals amb un text cada un, davant mateix de l'Entrada damunt la classe gran hi ha una placa de marbre que diu: "Escuelas Patronato Domenech fundación de los esposos Dn José M. Llinas y D. Adela Domenech, su inauguración tuvo lugar el día 2. de Septiembre de 1901, siendo alcalde de Barcelona el Excmo Sr. D. Juan Amat y Lormani"

A mà dreta si troba el despatx del Director de l' Escola més ben dit el Sr Martorell, hi ha uns mobles de noguera amb un armari i unes cadires tapizades. Decora el despatx una reproducció de "La creació de l'home de Miquel Angel i un quadret de la Verge de Montserrat que és la que fem servir els dissabtes quan fem la visita espiritual.

Anant cap a l'esquerra es troben com un

corredor que fa de vestuari on cada noi té el seu propi penjador per penjar la roba. En aquest corredor hi ha la saleta d'espera dels professors que hi ha una cosa com un armari que hi han els treballs que fem a l'Escola; llibres i una començada col·lecció de pedres que recullim a les excursions que fa la continuarem.

Després sortint, a la dreta hi ha el lavabo dels mestres; el rebost i a l'esquerra hi ha la cuina que es gran i espaiosa amb una cuina econòmica i un bufet, etc.

Sortint es troba el menjador, que es per a menjar hi so pàrvuls i de passada per fer-hi classes, perquè l'Escola encara és petita. Està adornat amb una reproducció de la Mare de Déu de la Cadira, una del Rem de la Poma i quadros del cuento "El país dels contos" dibuixats per en Xavier Nogués.

És una finestra que dona al carrer de San Pere Martir i tres al carrer de Gràcia.

Després camí tornem al vestibul, i frente de la porta d'entrada es troba la classe dels nois grans que té per dos balcons sortida al pati de joc.

Com a únic adorno al capçal de la classe hi ha el frontal de la Pietat de la porta dels Claustres de la Catedral de Barcelona.

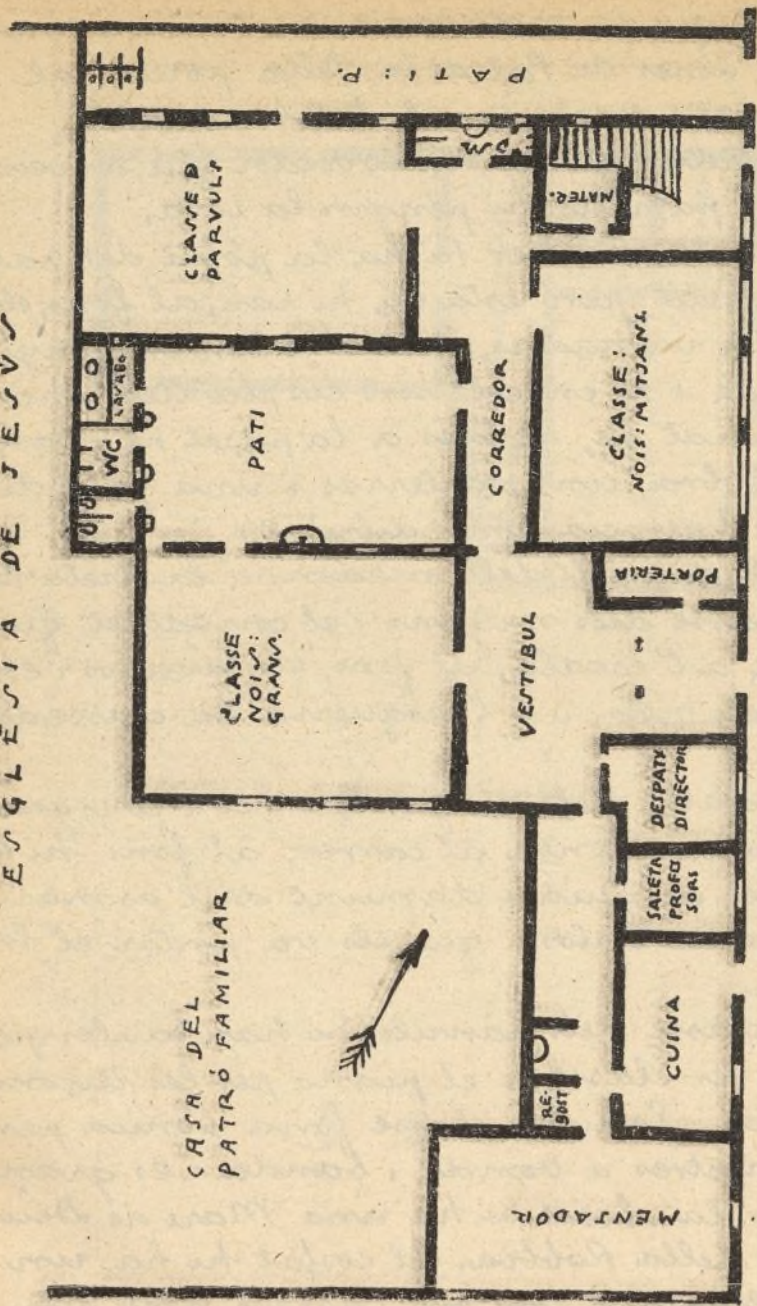
Es molt gran i senzilla i hi tenim un armari d'estil català antic amb un doll

ESGLÉSIA DE JESÚS

CASA DEL
PATRÓ FAMILIAR

Carreer de Gràcia

Carreer de San Pere Màrtir

PLANOL DE L'ESCOLA

PLANTA BAIXA

m. Conesa

al damunt que fa molt bonic, és com un cantí que les dones de Port de la Selva porten al cap i ens el va regalar el Sr. Ainaud.

A la dreta hi ha un corredor que serveix perquè els pàrvuls hi pengin la roba.

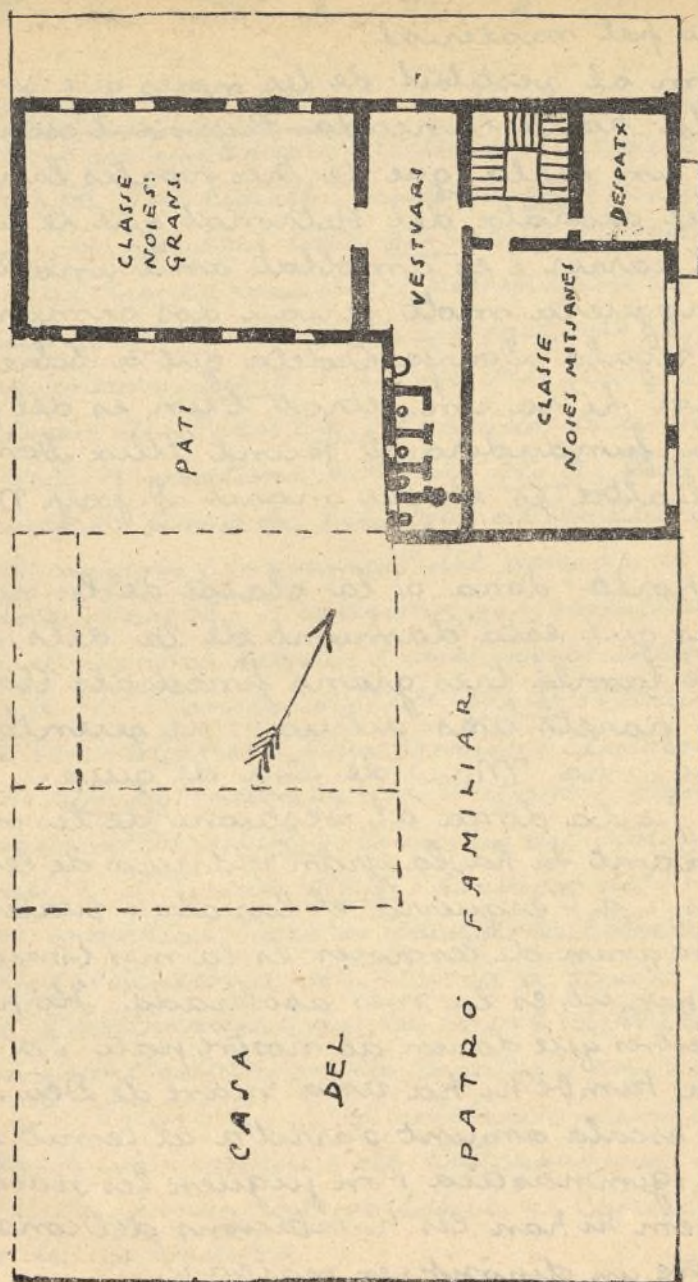
En aquest corredor hi ha la porta del pati. que és petit, però està bé, hi han, al fons, els waters i els urinadors, i a sobre un encanyissat perquè s'hi enredessin les plantes, però no han anat bé, després a la paret hi han bancs d'obra, uns parterres i una font de rajola de València amb dibuixos.

Al cap d'avall del corredor i a la dreta hi ha la classe dels mitjans i el corredoret que condueix a l'escala; al fons, els lavabos i els waters dels nois, i a l'esquerra la classe dels pàrvuls.

A la classe dels mitjans hi han uns grans finestrals que donen al carrer, al fons hi ha un àngel de guix i damunt de l'armari uns gerros de Tortosa que els va portar el Sr. Juanola.

A la classe dels pàrvuls hi han taules petites per fer classe, i el piano per les lliçons de música. Es una classe força bonica perquè té finestres a banda i banda i es gran. Al mig de la classe hi ha una Mare de Déu de Lucca della Robbia. Al costat hi ha un patiet llargarut com un carreró, amb un barri que dona al carrer St Pere Màrtir.

Iglesia de Jesús

Carrer de Gràcia

Carrer S. Pere Martin

PLANOL DE L'ESCOLA

PRIMER PIS

M. Concha

En el corredoret d'anar a l'escala hi ha un recambró pel material.

I arribem al vestibul de les noies que sempre té la porta tancada. Pujaant l'escala es troba un replà que té tres portes la una es la del despatx del Patronat que té un balcó al carrer i es amoblat amb una taula de noguera molt seria i dos armaris que els regalà Donya Adela que a sobre de cada un hi ha un retrat, l'un es del pare de la fundadora, D. Jacint Felix Doménech i l'altre és el seu marit D. Josep M. Llinas.

L'altra porta dona a la classe de les noies mitjanes que està damunt de la dels mitjans i té també tres grans finestres. Adornen les parets uns dibuixos de quientos de l'Obiols i una Mare de Déu de quix.

L'altra porta dona al vestuari de les noies que davant hi ha la gran vidriera de les noies grans, i a l'esquerra el lavabo i waters.

La classe gran de les noies és la més bonica de totes, perquè és la més asolejada. Hi ha unes finestres que donen al nostre pati i a la capçalera també hi ha una mare de Déu.

Seguint escala amunt s'arriba al terrat que es on fem gimnàstica i on juguen les noies. A un extrem hi han les habitacions del conserge i a un altre un dipòsit per material.

R. GRAU, TARRIDA, LL. BALAGUER I QUAL.

EFEMÉRIDES

GENER DE 1920: DIA 5: Festa al pessebre, consistent en explicació i lectura de contes i traduccions, pel Sr. Martorell i cançons. DIA 8: Excursió dels grans i mitjans al Coll. DIA 9: Excursió dels grans al port i al trenca-onades; i dels mitjans al Parc (Secció marítima). DIA 14: Excursió dels mitjans al port: al trenca-onades. DIA 15: Excursió dels grans a la Secció marítima del Parc. DIA 16: Excursió de les nenes grans a la Secció marítima del Parc. DIA 19: Darrera festa al pessebre: sessió de litúrgia de Nadal i explicació dels orígens i significat del pessebre, a càrrec d'en Ventura Gassol; i cançons, per nosaltres. DIA 20: Es desfà el pessebre, després d'una sessió íntima, dedicada a S. Francesc d'Assís. DIA 21: Excursió passeig de les mitjanes a Can Gomis i Arvinguda del Bidabo. DIA 22: passeig dels mitjans a Can Gomis i als seus voltants. DIA 23: Excursió dels nois grans al Carmel i S. Genís. DIA 24: Excursió dels Parvuls i nenes grans al Parc a veure la Col·lecció Zoològica. DIA 26: Anem a oir Missa a Jesús, per esser ahir l'aniversari de la mort de N'Adela Domenech, fundadora de les Escoles. S'ens anuncia, pel Sr. Martorell, la celebració, dintre de poc temps, d'un concurs de Caligrafia a l'Escola. DIA 27: Es plantat al vestibul, el Cartell del Concurs de Caligrafia.

GENER DE 1921: DIA 6: prenem part, en nombre d'un 50 entre nois i noies, en el festival de Cançons i jocs d'infants que dona l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, dirigit pel Sr. Llongueras, al palau de la Música Catalana. DIA 8: festa íntima al pessebre; explicació pel Sr. Martorell de l'Adoració dels Reis a l'Infant Jesús i cant de cançons, rís del Rosari i de la Visita Espiritual a la Mare de Deu de Montserrat. DIA 15 L'Escola tota festega i homenatja al Sr. Martorell fent-li un present, cantant-li i oferint-li a més un voluminós llibre de treballs nostres, que el deixem contentíssim. Entrem els jocs que ens han portat els Reis. DIA 16: es repeteix al Palau de la Música Catalana, el festival de cançons de l'altre dia. DIA 22: apareix el n.º de "Escola" del Desembre; es extraordinari. DIA 25: aniversari de la mort de N'Adela Domènech - al mati, Missa de Comunió a Jesús, a la que assistim tots. Earda, una representació de nois de l'Escola amb tots els mestres, va al Cementiri Nou a depositar flors a la seva tomba. DIA 28: darrera festa del pessebre; parlament pel Rector de Jesús Mn. Marçeli Garriga i cançons estrenant-se la "Nit de Nadal" dels Ets Bofill i Llongueras. Hi ha molts i distingits amics nostres (Srs Verdaquer i La Carreras, Srs Leonart, Llongueras, Gili, Garrol, etc) DIA 27: desfem el pessebre, cançonetes de Nadal. DIA 28: El Sr. Missé, fa donació a l'Escola d'unes esplendides col·leccions de postals de tot Espanya, per projectar. DIA 29: excursió de tot el dia a les vinyes del dia Besós. Hi som tota l'Escola.